

смуг на аеродромах, мостів, шляхових естакад, тунелів і метрополітенів, морських і річкових портів та їх інфраструктури; виробництво, транспортування і постачання тепла; виробництво, розподілення та постачання електричної енергії; управління нерухомістю; пошук, розвідка родовищ корисних копалин та їх видобування; туризм, відпочинок, рекреація, культура та спорт; інші.

Отже, аналіз зарубіжного досвіду дозволяє виокремити такі форми державно-приватного партнерства, використання яких є перспективним у вітчизняній сфері культури, зокрема: оренда та безоплатне користування об'єктом культури; безоплатна передача у власність об'єктів культурної спадщини; довірче управління об'єктами культури; концесія; аутсорсінг (виконання робіт і надання послуг); інвестиційні угоди.

Список використаних джерел:

1. Жуковська А.Ю. Детермінанти інклюзивного розвитку муніципальних утворень. Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України, 2020, Вип. № 25, С. 42-48. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/41861/1/Жуковська.pdf>
2. Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 1 липня 2010 року № 2404-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>
3. Длугопольський О.В., Жуковська А.Ю. Державно-приватні партнерства: зарубіжний досвід і уроки для України. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 3. С. 43-49.
4. Жуковська, А. Державно-приватне партнерство в соціальній сфері: зарубіжний досвід та перспективи запровадження в Україні. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2017. Вип. 3. С. 21-37.

Христина ШАЙНЮК

здобувачка освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ Лідія КРУП'ЯК

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнний час в Україні об'єднав суспільство, зокрема, немає поділу на соціальні верстви, політичні сили, професійні об'єднання і навіть групи за інтересами. Всі працюють на досягнення спільної мети – перемоги нашої держави. Водночас патріотичний порив та емоційний підйом, які рухають

українців до перемоги, не повинні руйнувати основ здорового раціоналізму, що є запорукою не лише ефективного управління військовою логістикою, але й одним з основних аспектів майбутньої повоєнної відбудови нашої держави та відновлення її економіки.

Значимо, що децентралізація – найважливіша із проведених в Україні реформ. В умовах воєнного стану життєдіяльність країни великою мірою підтримується саме завдяки самоорганізованості громад. Відтак, громади взяли на себе велику частку завдань в гуманітарній сфері, приймаючи потоки біженців перших днів війни, забезпечуючи оборону країни в системі територіальної оборони. Така самоорганізація відбувається на власних ресурсах, які обмежені. Проте місцеве керівництво справляється із поставленими завданнями.

Якісна самоорганізація громад переросла в загальнонаціональну згуртованість, а стійкість громад – стала основою стійкості держави. Головна перевага громад – максимальне володіння інформацією про реальні потреби забезпечення їх належного функціонування, а також про наявні та потенційно доступні на їхньому рівні ресурси, що має бути підсилено координацією їхніх дій для забезпечення спільної цілі стійкості та життєздатності країни.

Відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [1], введеного Указом Президента «Про введення воєнного стану в Україні» №64/2022 можуть запроваджуватися та здійснюватися «в межах тимчасових обмежень конституційних прав і свобод людини і громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, передбачених указом Президента України про введення воєнного стану, заходи правового режиму воєнного стану» [2].

Верховною радою України було прийнято за основу проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» щодо функціонування місцевого самоврядування у період дії воєнного стану. Збільшення повноважень сільського, селищного, міського голови територіальної громади (де не ведуться бойові дії та не утворена військова адміністрація), який зможе приймати ряд рішень з питань бюджету, кадрових питань тощо.

Організація правління в органах місцевого самоврядування залежить від рішень голови, якому підпорядковується низка структурних підрозділів. У час війни голова громади, де немає бойових дій, за попереднім погодженням з головою військової адміністрації області, може одноосібно приймати рішення

щодо: тимчасової структури апарату ради та виконкому; передачі муніципальних коштів ЗСУ; управління комунальним майном (крім відчуження та довготривалої оренди); створення центрів надання безоплатної правової допомоги; благоустрою території; управління комунальними закладами.

Голова громади отримує право звільняти працівників місцевого самоврядування та брати на роботу без застосування конкурсних процедур (трудові права поновлюються протягом 30 днів після завершення воєнного стану). У разі створення військових адміністрацій в межах населеного пункту, орган місцевого самоврядування передає всі повноваження такій адміністрації.

За період воєнних дій у керівництва громади виникла проблема щодо забезпечення усіх підрозділів заробітною платою. Це відчули громади, які мають незначні надходження у місцевий бюджет. Багато приватних підприємств переїхали в інші міста. Відтак, раціональний розподіл коштів допоможе забезпечити кадри територіальних громад вчасною виплатою заробітної плати.

Значимо, що в багатьох територіальних громадах через значне збільшення населення за рахунок внутрішньо переміщених осіб доцільним є: вирішення питання транспортного сполучення; залучення фахівців для відновлення та налагодження харчової переробки; відновлення місцевої спроможності надання медичних послуг за рахунок залучення волонтерів, тимчасових переселенців з медичною освітою, надання необхідного обладнання; допомога громадам з надання можливості працевлаштування тимчасових переселенців відповідно до їх фахових навичок; передбачення додаткових субвенцій громадам для працевлаштування переселенців у бюджетних секторах; вирішення питання щодо зростаючої потреби у медиках, вчителях, надавачах побутових послуг тощо.

Окрім допомоги населенню, керівництво територіальних громад контролює процес роботи Добровольчого формування відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про основи національного спротиву». Добровольче формування територіальної громади – це воєнізований підрозділ, сформований на добровільній основі з громадян України, які проживають у межах території відповідної територіальної громади, який призначений для участі у підготовці та виконанні завдань територіальної оборони в межах території відповідної територіальної громади. Такі формування утворюються зборами ініціативної групи жителів територіальної громади (не менше п'яти

осіб) у присутності командира військової частини Сил територіальної оборони ЗСУ та уповноважених представників органу місцевого самоврядування відповідної територіальної громади. Відтак, будь-яке прийняте рішення голови територіальної громади потребує чіткості та виваженості.

Отже, доцільним є закласти передумови переходу від стратегії подолання ворога до стратегії відродження, а цей перехід відбуватиметься через забезпечення економічної і соціальної стійкості держави. В цьому контексті доцільно змінювати структуру зовнішньої допомоги Україні. Разом з гуманітарними вантажами – засоби забезпечення життєдіяльності територіальних громад, що підвищують їхню стійкість: від електричних генераторів, систем опалення та засобів зв'язку – до мінізаводів та мобільного виробничого обладнання. Саме в цій площині доцільно реалізувати програми фінансової допомоги Україні, які затверджено низкою країн та міжнародних організацій.

Таким чином, управління діяльністю територіальних громад в умовах воєнного стану має чіткі пріоритети – допомога армії та захист місцевого населення, що спільними зусиллями працівників органів місцевого самоврядування та жителів громад дає позитивні результати.

Список використаних джерел:

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення 14.05.2022).
2. Про введення воєнного стану в Україні. Указ Президента України №64/2022 URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (дата звернення 15.05.2022).

Олег ШИПЕЛИК

здобувач освітньо-професійної програми

«Менеджмент закладів охорони здоров'я», ЗУНУ

Науковий керівник – д.е.н., професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ Руслан АВГУСТИН

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ МЕДИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ

Конституцією України гарантовано право на медичну допомогу як складову частину медичного обслуговування населення, для чого в Україні створено державні лікувальні заклади, скорочення мережі яких забороняється.